

3.12.2021

Malmin kirkon peruskorjauksen lapsivaikutusten arviointi

Vuonna 2014 Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokous lisäsi kirkkojärjestykseen säännöksen lapsivaikutusten arvioinnista (LAVA): ”Lapsen edun edistämiseksi kirkollisen viranomaisen on päätöksen valmistelussa arvioitava ja otettava huomioon sen vaikutukset lapsiin. Vaikutusten arvioinnin tekee se viranomainen, joka käsittelee asiaa ensimmäisenä. Lapsella tarkoitetaan alle 18-vuotiasta.” (23 luku 3§)

Säännöksellä halutaan vaikuttaa siihen, että seurakunnan päätöksenteossa asioita tarkastellaan lasten, nuorten ja heidän perheidensä kannalta sekä huomioidaan heidän näkemyksensä entistä paremmin. Lisäksi taustalla on YK:n lapsen oikeuksien sopimus, joka koskee kaikkia alle 18-vuotiaita. Sopimus on syntynyt turvaamaan lapsen erityisiä tarpeita ja etua. Seurakuntaa velvoittaa perustuslain 2 §, jonka mukaisesti kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia sekä uskonnonvapauslain 7 §, jonka mukaisesti uskonnollisen yhdyskunnan tulee toteuttaa tarkoitustaan perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittaen.

Seurakuntaneuvoston nimeäminä lapsiasiahenkilöinä olemme tutustuneet marraskuussa 2021 Malmin kirkon peruskorjauksen hankesuunnitelmaan ja tarkastelleet sitä lapsivaikutusten näkökulmasta. Tuomme esille erilaisten valmisteluvaiheiden edellyttäviä vastuita, jotta lapsivaikutusten arviointi voidaan ottaa huomioon päätöksiä tehtäessä.

Hankesuunnitelmassa kiitosta ansaitsee erityisesti tilojen monikäyttöisyyteen panostaminen. Suunnitteluvaiheessa on tärkeää, että erilaiset käyttäjäryhmät huomioidaan käytännön ratkaisuista päätettäessä. Vaikka tarkastelimme suunnitelmaa erityisesti lapsivaikutusten näkökulmasta, hyödyttävät esimerkiksi fyysiseen esteettömyyteen vaikuttavat ratkaisut myös muita käyttäjäryhmiä, muun muassa ikäihmisiä ja liikuntarajoitteisia henkilöitä.

Huomiot hankesuunnitelmasta:

- Lasten ja liikuntarajoitteisten kannalta kirkkosalin etuosan muunneltavuus on tärkeää. Kirkkosalin penkkien osittainen korvaaminen kytkettävillä tuoleilla tekee tilasta monikäyttöisemmän. Matalaselkänojaiset tuolit ja lattiatyyny poistavat näköalarajoitukset yleisössä olevilta lyhyemmiltä henkilöiltä.
- Tilojen välisen äänieristyksen parantamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta jaettuja tiloja voidaan käyttää samanaikaisesti.

- Malmin kirkko tulee olemaan pois käytöstä 2023-2024. Suunnitteluun tulee sisällyttää suunnitelma väistötiloista. Väistötiloista päätettäessä tulee selvittää ne toiminnot, jotka tarvitsevat väistötilan. Tiloista päätettäessä tulee myös huomioida pysyvyyden merkitys lasten kannalta. Lähtökohtaisesti erityisesti lasten käytössä olevat väistötilat tulisi suunnitella niin, että ne pysyvät samoina koko remontin ajan.

Tässä vaiheessa esiin nousseita huomioita toteutussuunnitteluun liittyen:

- Koko toteutuksen osalta toivomme, että taloinfran ja kalustuksen toteutusvalintoihin liittyvässä päätöksenteossa huomioidaan ekologisuus (materiaalien osalta pitkäikäiset ratkaisut ja mahdollisuus kestävän kehityksen huomioivaan kunnossapitoon).
- Toteutusvalintoihin liittyvässä päätöksenteossa huomioidaan myös esteettömyys
  - esim. palo-ovet: lasten ja liikuntarajoitteisten esteetön kulku
  - ovien sähköavusteisuus, kahvojen helppokäyttöisyys
  - WC-tilojen käytettävyys lasten ja lastenvaunujen kanssa esim. hoitopöytä esteettömässä wc-tilassa.
- Akustiikka: onko tarpeen ja mahdollista vähentää kaikuisuutta eri tiloissa?
- Turvallinen ja mukava ympäristö lapsille ja lasten kanssa toimintaan osallistuville
  - aulan portaikkoon tarvitaan siirrettävä kulkueste
  - tekniikka, säätönupit yms. poissa / piilossa lasten ulottuvilta
  - helposti puhdistettavat materiaalit esimerkiksi kirkkosalin penkeissä

Lapsivaikutusten arvioinnin toteutuminen hankkeen edetessä edellyttää aktiivista yhteistyötä päätösten valmistelijoiden ja lapsiasiahenkilöiden kanssa. Tällä varmistamme, että osallistavaa suunnittelua tehdään oikea-aikaisesti ja siihen osataan varata riittävästi aikaa ja resursseja. Toivomme, että Malmin kirkon remontin toteutusaikatauluun kirjataan ajankohdat lapsivaikutusten arvioinnista ja seurannasta yhteistyössä lapsiasiahenkilöiden kanssa. Oleellista on huomioida, että lapsivaikutusarviointi toimii ennakoarvioinnin välineenä, ja tulee olla osana päätöksen tekoa. Ennakoarviointia tehdään, jotta päätösten vaikutukset olisivat mahdollisimman hyvin tiedossa päätöksiä tehtäessä. Tällöin on mahdollisuus vertailla eri ratkaisuvaihtoehtojen hyviä ja huonoja puolia. Samalla voidaan vahvistaa päätöksen myönteisiä vaikutuksia sekä varautua kielteisiin vaikutuksiin ja lieventää niitä.

Sanna Lehmusvirta, Johanna Junkkari ja Johanna Laurinen

Malmin seurakunnan lapsiasiahenkilöt